

Pozdrav ze Křtin

ročník 14.

2/2003

Milí farníci a poutníci!

S radostí a vděčností se modlím při slavení mše svaté: Vzdáváme díky za to, že smíme stát před tebou a můžeme ti sloužit.

Zvláště si připomínám toto poděkování, když letos prožívám třicáté poutní období zde u Panny Marie Křtinské. Je to pro mne veliká milost, veliký a nezasloužený dar. Někteří nazývají poutní chrám: Semper Magnificat – stále velebí – rád se připojuji.

Třicet let...snažil jsem se, aby chrám byl právem nazýván „Perla Moravy“. Byl jsem si vědom: K tomu nestačí, aby zářil jen po stránce stavební, ale aby především byl „živým“ chrámem. Často říkávám: I kdyby kostel byl pozlacený, drahými kameny vykládaný, nebylo by to všechno. Nejlepší ozdobou jsou naši poutníci. Na otázku: Kdy je náš kostel nejkrásnější, odpovídám: Tehdy, když je plný.

Jak se vše podařilo, co se opravilo, zda přibylo poutníků, může nejlépe zhodnotit Pán Bůh. Snažil jsem se vše konat ke cti a slávě Boží a Panny Marie.

Je-li pro Vás, jak píšete, každá chvíle zde prožitá, pohlazením, pak i pro mě jsou pohlazením Vaše pouti, Vaše láska a vděčnost Panně Marii.

Prosme společně o přímluvu naší nebeské Matky, Panny Marie. Vždyť pravdivá jsou slova písně: „Kdo se k tobě vine, nikdy nezahyne!“

Zplna srdce Vám všem žehnám

P. Tomáš Prnka

srpen 2/2003

Vitraje kostela Panny Marie, Matky církve v Březině – několik myšlenek výtvarníky

Umělecká technika spojování skleněných částí olovenými pásky a cínem je velmi stará. K největšímu rozšíření a oblibě větraj /hovorově „vitráž“/ došlo ve středověku, kdy se vitráže staly součástí snad všech kostelů a kaplí, ale také mnohých reprezentačních civilních staveb i soukromých obydlí. Základní technologické postupy při vytváření „barevných oken“ se po staletí nezměnily. V umění 20. století nabyla vitráž opět postavení svébytného uměleckého projevu. Výtvarné možnosti vitrážové techniky se dodnes rozšiřují a skleněná díla, vznikající v těsné spolupráci výtvarníka se specializovanou dílnou, nacházejí znovu místo tam, kde se uplatňovala nejčastěji – ve stavbách sakrálních.

Téma vitráží v Březině vychází ze zasvěcení kostela Panně Marii, Matce církve.

Východiskem je motiv **ochranného pláště Panny Marie**, se kterým se setkáváme především ve středověkém výtvarném umění. Na těchto obrazech nebo plastikách Panna Maria rozevívá svůj plášť, pod nímž nacházejí útočiště malé postavičky věřících. Také vitráže v Březině vytvářejí průsvitný plášť, který ze tří stran obepíná celý kostel a dodává jeho interiéru slavnostní zlatavé světlo. Postavy ochraňovaných nebylo potřeba znázorňovat – jsou to přece všichni, kteří kostel navštíví.

V bočních oknech mohou vitráže připomínat andělské perutě. Andělé podle tradice provázejí Pannu Marii při mnoha příležitostech – od Zvěstování až po její Nanebevzetí. Podle jednoho starého textu však anděly mohl skutečně spatřit jen ten, „jehož srdce bylo čisté“.

V některých částech jsou vitráže téměř průhledné. Vnitřek kostela tak není pohledově izolován od svého okolního prostředí, ale opticky a duchovně může „vyzařovat“ i navenek.

Světlo prochází stavbou a vitráže mohou svou barevností a svými liniemi působit i při pohledu zvenčí. Stejně materiály i výtvarná technika se uplatňují i u oltáře a ve svatostánku jako červený kotouč věčného světla.

Celkovým uměleckým záměrem nebyla doslovná ilustrace uvedených myšlenek, ale také vytvoření prostoru pro osobní zamyšlení a vlastní interpretaci. Průsvitné materiály, vznikající tavením skleněné hmoty a barevných pigmentů žijí svým vlastním životem, mění se podle roční doby a přírodního prostředí i podle okamžitého osvětlení. Mohou, ale také reagovat na „krajinu duše“ těch, kteří se na ně dívají a kteří zde přednášejí svoje prosby a svoje poděkování. V tomto tichém dialogu spatřuji důležitou součást smyslu, který výtvarné umění v sakrálním prostoru naplňuje.

Karel Rechlík

Návrhy vitráží a celková výtvarná koncepce: Karel Rechlík

Realizace vitráží: Jiří Klaška

Architektonická spolupráce: Ladislav Müller

Investor: Římskokatolická farnost Křtiny

Rok dokončení: 1996

Z našich poutí

Putování k Panně Marii Křtinské zahajujeme od roku 2000 vždy 1. května. Proč?

1. května 1750 byla dostavěna naše mariánská svatyně, přenesena milostná socha na hlavní oltář a zábrdovický opat Kryštof Matuška celý areál benedikoval. Proto jsme v jubilejním roce 2000 slavili velkou děkovnou pouť. V dalším roce 2001 jsme zahájili desetiletou přípravu na křtinské jubileum, které nám připomíná nápis na kapliče v Bukovince: Zde se roku 1210 zjevila Panna Maria Křtinská. Patří Křtiny k našim nejstarším poutním místům.

I letos jsme se sešli 1. května v Bukovince. V 17 hodin byla v kostele mše svatá, posvětili jsme nový obraz, který namalovala paní Marie Geršlová z Habrůvky. Poté jsme se vydali ke zmíněné kapliče. U ní jsme si vykonali májovou pobožnost a zazpívali starobyrou píseň o původu milostné sochy: „Pozastav se můj poutníčku, chci ti zpívat, o Matiče svatokřtinské vypravovati. Jak svůj počátek vzala, křtinská Panna Maria, nejkrásnější, nejčistější, Matička milá.“ V příštím roce, dá-li Pán Bůh, se sejdeme v Bukovince počtvrté.

Hasičská pouť se konala 4. května za krásného slunečného počasí. V 10 hodin vyšel průvod od místního koupaliště ke kostelu. Hasiči ve stejnokrojích, s prapory, nová i starší hasební technika, vše velmi krásně ladilo a pro všechny krásná podívaná. O půl 11. hodině jsme v kostele slavili poutní bohoslužbu. Místní duchovní správce se při promluvě zamýšlel nad starobylym hasičským heslem: Bohu ke cti, vlasti ke slávě a bližnímu ku pomoci. Po mši svaté před kostelem jsem posvětil novou automobilovou stříkačku pro jednotu Brno-Obřany. Poté následovaly ukázky hasební techniky. Dobrá věc se podařila.

Pout' brněnské mládeže do Křtin

„Hle, tvá matka“ ... motto, nad kterým mladé celého světa vybízí zamýšlet se tento rok Svatý Otec Jan Pavel II. Proto se i tento citát z Jan 19,27 stal nosnou myšlenkou tradičního putování mladých lidí z brněnského děkanátu do starobylého poutního místa ve Křtinách. Označení „tradiční“ je vskutku na místě. Organizátoři ze skupiny Elpis ji letos zorganizovali již po osmé. Každý rok vychází z jiného místa a putují pěšky jinými cestami až ke zmiňovanému cíli.

Na místě srazu - prostranství u novostaveb v Brně-Útěchově přivítal asi 120 poutníků generální vikář brněnské diecéze Mons. Jiří Mikulášek. Mimo jiné připomněl mladým sílu modlitby a oběti a vyzval je, aby tak, jak modlitba umožnila brzké ukončení války v Iráku včetně zamezení eskalace konfliktu do okolních zemí, aby i jejich modlitba a oběť během putování přispěla k dalšímu upevnění míru a stabilizace situace v této oblasti.

Moderátoři poté mladým předali tradiční nůši, do které měli možnost vřadit napsané své osobní prosby a již také tradiční Poutní kříž - symbol tohoto putování, posvěcený před dvěma lety bývalým apoštolským nunciem v ČR arcibiskupem Mons. Giovannem Coppou. Jako v loňském roce se v zápětí objevil tajemný Poutník, který účastníky vedl krásnou jarní přírodou. Kde se zastavil, probíhal připravený program.

Zastávky byly celkem tři. Poprvé to bylo na oběd, podruhé na vytvoření velkého růžence z papírových kuliček jednotlivých účastníků jako symbolická odpověď na aktuální výzvu Svatého Otce ve vyhlášeném roku růžence, aby mladí lidé našli odvahu a objevili krásu a skryté poklady, které tato modlitba nabízí. Třetí zastávkou pak byla právě zmiňovaná modlitba sv. růžence s novými „tajemstvími světla“.

Na schodišti před kostelem ve Křtinách mladé srdečně přivítal zdejší kněz P. Tomáš Prnka. Podpořil mladé v modlitbě sv. růžence, jako mocného prostředku v boji proti zlu a pokušení. Na schodišti poutníci propojili Poutní kříž s vytvořeným růžencem a takto ho přenesli až k oltáři, kde bude opět během celého poutního období umístěn.

Ve křtinském chrámu pak pokračoval společný asi hodinový program spolu s mladými, kteří připutovali z okolních děkanátů - tento projekt tzv. Hvězdicovité pouti, jak ho organizátoři pracovně nazvali, má umožnit mladým sousedních děkanátů alespoň jednou za rok se společně setkat. Účastníci pouti se rozdělili na čtyři skupinky čtyř ročních období podle měsíce svého narození. Jejich úkolem bylo uvažovat nad přínosem některé mariánské slavnosti svého ročního období ve svém osobním životě.

Výsledky svého zamyšlení pak jednotlivé skupiny prezentovali na začátku homilie během koncebrované mše svaté, kterou celé setkání vrcholilo. Spolu s hlavním celebrantem Mons. Mikuláškem ji koncebrovalo celkem 8 kněží, z nich většina šla s mladými celou trasu. Byl mezi nimi i brněnský děkan Václav Slouk a otec Josef Havelka pověřený prací s mládeží brněnského děkanátu. Někteří poutníci přijeli až na tuto mši, takže se odhaduje, že v době slavení liturgie zde bylo více jak 200 mladých.

Tato akce má již své pevné místo v křtinském poutním kalendáři, proto se i otec generální vikář s mladými loučil větou: „Tak zase za rok nashledanou!“

Vyškovská pouť

Vyškovští dovedou dobře zorganizovat putování do Křtin. Tradiční pouť se koná po staletí. Pravidelně přicházejí 3 neděle po svátcích svatodušních. Letos mimořádně o týden dříve. Část poutníků vychází časně ráno ještě před východem slunce a putují celou trasu /asi 20 km/ pěšky. Druhá část jede autobusy, vystoupí v Bukovince a připojí se k pěšímu procesí. Třetí část jede až ke kostelu. Někteří jedou na kolech nebo svými osobními auty. Společně za zpěvu mariánských písní a hudby vcházejí do mariánské poutní svatyně. O půl 11. hodině sloužil mši svatou starobrněnský opat ThDr. Ing. Lukáš Evžen Martinec, OSA. Na závěr bohoslužby posvětil nově restaurované vyškovské votivní obrazy. Pastorační asistent Jiří Štreit podal následující výklad k historii votivních obrazů.

Vyškováci putovali do Křtin již dávno před těmito tragickými událostmi, ale teprve po požáru učinili slib pro všechny generace. Vyhořelý interiér kostela byl vyzdoben obrazem Panny Marie Křtinské.

1. obraz požáru města Vyškova:

V roce 1753 žila ve Vyškově dívka Viktorie Veselá. Bylo jí 17 roků a její milý byl ve Vyškově tesařem. Protože v té době nebyla pro tesaře práce, rozhodl se odejít za prací do světa. Viktorie však měla strach, že si ve světě najde jinou a již se nevrátí. Chtěla mu tedy zajistit práci doma. Proto na jaře roku 1753 zapálila několik domů ve Vyškově. Požár však byl záhy uhašen a nezpůsobil velkou škodu. Proto nešťastná Viktorie svůj plán zopakovala dne 9. července 1753. Tentokrát požár zachvátil celý Vyškov, vyhořel i vyškovský kostel Nanebevzetí Panny Marie. Požár měl tragické následky. Uhořelo při něm osm lidí.

Začalo vyšetřování, protože dva požáry tak krátce po sobě, to nemohla být náhoda. Pravda vyšla najevo a Viktorie Veselá byla odsouzena k trestu smrti upálením. /Čím kdo zachází, tím také schází./ Rozsudek byl vykonán a Viktorie se tak stala poslední popravenou ve Vyškově. V kriminálním archivu v Brně jsou dosud uloženy protokoly z výslechů Viktorie Veselé.

Vyškovští občané však nechtěli, aby se podobná věc opakovala. Nechali namalovat obraz požáru města, přinesli jej do Křtin s prosbou, aby Panna Maria Křtinská na přímluvu svatého Floriána město Vyškov od dalších požárů uchránila. Slíbili, že budou každý rok, 3. neděle po slavnosti Soslání Ducha svatého putovat do Křtin, aby si vyprosili její ochranu.

2. obraz povodně města Vyškova

Dne 30. srpna 1814 se rozvodnila řeka Haná protékající Vyškovem. Voda zaplavila špitál a kapli svaté Anny, severní část náměstí s přilehlými domy a některé z nich úplně zbořila. Proto vyškovští občané nechali namalovat druhý votivní obraz a přinesli jej do Křtin s prosbou, aby Panna Maria Křtinská, na přímluvu svatého Mikuláše, uchránila Vyškov dalších povodní.

Oba obrazy znázorňují tragické události, Pannu Marii Křtinskou, vyškovské měšťany a zobrazení města. První svatého Floriána, ochránce proti ohni, nápisy: Vischcovia ex voto 1753 a Ora pro nobis sancta Dei Genitrix – Vyškov slibem 1753 a oroduj za nás svatá Boží Rodičko. Druhý svatého Mikuláše, ochránce proti nebezpečí vody a na moři a stejné latinské nápisy jako na prvním.

Slovo poutníka

V naší farnosti se Letnice počítaly jako rovnocenné s Vánocemi a Velikonocemi. Pro naši farnost byly Letnice významné také tím, že se na svatodušní pondělí putovalo do Křtin poděkovat Matičce Boží za ochranu, kterou všem po celý rok u Syna vyprošovala. Vždy v pondělí ráno o půl čtvrté zvony oznamovaly tuto radostnou událost, na kterou se všichni těšili.

Po pobožnosti se vyhrnulo z kostela mohutné procesí se soškou Panny Marie na nosítkách. Neslo ji osm družiček, které se střídaly se svobodnými chlapci. Muzikanti začali hrát a z několika stovek hrdel zaznělo Nastokrát buď pozdravena, ó Matičko Křtinská... zvony poutníky doprovázely až do chvíle, kdy zmizeli v lesích Moravského krasu.

V samém čele šli ministranti, kteří se střídali v nesení křížku, ověnčeného modřínovým věnečkem. První zastávka byla v hospodě na Lhotkách, kde se snídalo. To již procesí přešlo do křtinské farnosti. Poutníci se pomodlili všechny tři růžence, přezpívali mariánské písně a na obzoru se brzy objevila Bukovinka a Bukovina a pak už bylo vidět křtinskou věž.

Jak na faře zjistili, že se blíží nějaké procesí, vítali je radostným hlasem zvonů. Z fary vyšel kněz, aby poutníky přivítal. Mše svaté byly jedna za druhou a ke stolu Páně přistupovaly zástupy věřících.

Po poslední mši svaté se poutníci rozešli mezi krámky, aby koupili něco těm, kteří museli zůstat doma. Stánky byly plné čokolád, cukrkanđu, špalků, mejdlíčků, pendreků a různých jiných lahůdek. Na odbyt šly také chutné párky. Děti se těšily na kolotoče a houpačky.

Na závěr pouti se konalo požehnání a rozloučení. Písní „Chválu vzdejme, Moravané“, kterou složil křtinský farář Bernard Pátek, končila pouť a jednotlivá procesí se rozcházela do všech světových stran. I my, osvěžení pobytem u Matičky Boží, jsme se vydali na 25 km dlouhou cestu domů. Vraceli jsme se s nadšením, plní dojmů a při průchodu vesnicemi jsme rozdávali svaté obrázky nebo cukrlátka. Vyřizovali jsme pozdravy od Panny Marie Křtinské a doporučovali, aby ji v brzké době také navštívili.

Při cestě zpět nás čekala už pouze jedna zastávka – u studánky na Javorové. Po deseti minutách se poutníci s naplněnými plucárky dali opět do pohybu. Z Velké Říčky se šlo přes Malou až ke Kamenné Boudě a potom Mokrou alejí ke Dvěma Břímům přes Troják a potom přes vážanské selské lesy až domů. Tam nás už vítaly zvony z našeho kostela. Pan farář nám přišel spolu s ministranty naproti až k lesu. Po slavném požehnání s loretánskou litaní se znovu rozezvučely zvony, aby ohlásily klekání a příchod poutníků domů.

Tak tomu bylo až do roku 1948, kdy komunisti pouť k Panny Marii zakázali a pronásledovali všechny, kteří i přesto do Křtin putovali. Po dlouhá léta se každým rokem do Křtin jezdí autobusem a to v říjnu na Pannu Marii Růžencovou. A jezdíme tam i nyní a pan děkan Tomáš Prnka nás vždy před trůnem Matičky Boží Křtinské rád vítá. Těšíme se vždy do Křtin jako naši předkové, kteří sem přicházeli pěšky a bosí.

/Pro Letní Pramínek napsal Alois Benda./

srpen 2/2003

Pozdravy a ohlasy našich poutníků

Chtěla bych Vám poděkovat za pravidelné zasílání „Pozdravu ze Křtin“. Tentokrát mi přinesl opravdovou útěchu v mé situaci a pocítila jsem duchovní sounáležitost s celou křesťanskou rodinou. Mrzí mne, že se nemohu zúčastnit ani jedné velikonoční bohoslužby, protože mám dlouhodobé závažné zdravotní problémy, od kterých mi lékaři zatím nedovedli pomoci. Prosím Vás, abyste na mne vzpomněl modlitbou, při mši svaté a poprosil Pannu Marii o přímluvu.

V roce 1990 jsem pokřtil čtyřměsíčního chlapce jménem Josef. V šesti letech ho srazilo auto. Utrpěl značné pohmožděny, zvláště hlavy. Dva měsíce byl pod přístroji v dětské nemocnici v Brně. Podrobil se operaci hlavy a dalším náročným procedurám. V kritických dnech se obrátili nejbližší s důvěrou k Panně Marii Křtinské. A jejich prosba byla vyslyšena. Ztratil sice rok ve škole, ale dnes je v pořádku. Nezapomněli poděkovat Panně Marii u jejího trůnu ve Křtinách.

Tradiční ivanovická pouť do Křtin. Čtyři autobusy z Ivanovic, Orlovic a Švábenic zastavily před obcí Křtiny. Za doprovodu muzikantů se průvod poutníků pomalu blížil ke křtinské mariánské svatyni. Mládež v hanáckých krojích nesla sochu Panny Marie. Za hlaholu zvonů přivedl duchovní správce Otec Miroslav průvod do překrásného chrámu, kterým by se mohla chlubit mnohá evropská metropole. O půl 11. hod. sloužil mši svatou Otec Miroslav spolu se sloupským panem farářem Františkem Kozárem a P. Vlastimilem Vaňkem z Moravských Prus. Pro všechny přítomné byla tato pouť ohromným zážitkem na dlouhá léta. Zároveň jsme se loučili s naším Otcem Miroslavem, který od nás odchází do jiné farnosti.

Jak jsme byli u vás ve Křtinách z Chotěboře, tak jsem si koupil v kostele Vaše bylinky, čaje. Jak si je vezmu, tak se mi zdá, že mně pomáhají. Proto Vás prosím, abyste mi poslal 10 krabiček na dobírku.

Děkujeme za krásné pohlázení na duši prohlídkou Vašeho kostela.

Maria, děkujeme za zdar operace naší mamky a oroduj za nás. Pane vložili jsme svoji cestu do Tvých rukou, doufáme v Tebe. Rodina T. z Brna.

Byla jsem zde poprvé, vedla mě touha poznat chrám, o kterém jsem tolik slyšela. Bylo mi zde s břevnovskými poutníky tuto sobotu úžasně v duši, naděje přišla do mého srdce. Kéž Bůh, pastýř nás všech, Tvůrce všeho, chrání svou láskou, dobrotou a odpuštěním celý svět. A prosby v tomto chrámě – vroucí a opravdové – ať jsou vyslyšeny. Díky Bohu, že jsem zde mohla být s ostatními.

Překrásné místo klidu a lásky.

Napište i vy své dojmy a zážitky, které máte o našem překrásném poutním místě. S Vaším svolením je uveřejníme.

Náš program v dalším období:

V neděli 17. srpna budeme slavit tradiční svěcení květin, bylin. Nabídneme Vám i náš velmi žádaný bylinný čaj. Po mši svaté, která začne v 10,30, bude v ambitu připravena ochutnávka teplých různých bylinných čajů. Zajišťuje „Rosa canina“. K svěcení si přineste květiny a byliny. Můžete si dát posvětit i ovoce.

Dušičkovou pouť plánujeme v neděli 19. října za účasti strahovského opata Michaela Pojezdného, OPraem., který bude v 10,30 sloužit mši svatou za všechny + poutníky a + dobrodince. O pouti vyvěšujeme úmrtní oznámení /parte/, jak je nám během roku posíláte.

Svatohubertská pouť je připravena na neděli 9. listopadu. V 10,30 při mši svaté zazní lesní rohy a myslivecké zpěvy. V kostele bude umístěna socha svatého Huberta, patrona myslivců, a počítáme i se speciální lesní výzdobou. Snad bude i nějaké překvapení.

Pokračujeme v pobožnosti prvních mariánských sobot. 6. září uvítáme poutníky z Čejkovic i s jejich známým chrámovým sborem, 4. října z Moravských Prus, Bosonoh a další, mši svatou bude sloužit víceděkan Vlastimil Vaněk, 8. listopadu čekáme poutníky z Brna-Králova Pole a 6. prosince bude pobožnost spojena s mikulášskou nadílkou. Povede P. Pavel Kopecký, děkan z Letovic. Díky za pokrmy, které přinášíte a požehnané pak rozdáváme. Můžete si napsat i prosby, které s obětními dary položíme na oltář. Začínáme vždy v 15,30.

Fatimské pobožnosti pokračují v novém kostele v Březině: ve středu 13. srpna za účasti P. Miroslava Parajky z Dolních Louček, v pátek 12. září /ne v sobotu 13. září/ povede pobožnost P. Václav Novák z Budišova a poslední v pondělí 13. října za účasti novoříšského opata P. Mariana Kosíka, OPraem. Začínáme vždy v 17,30. Jak pobožnosti prvních mariánských sobot, tak i fatimské začínáme modlitbou růžence. Pamatujme na tuto modlitbu v letošním roce, který je rokem růžence.

Dáváme do tisku náš oblíbený nástěnný křtinský kalendář. Část nákladu zasíláme českým krajanům v rumunském Banátu.

Za všechny Vaše modlitby, Vaši přízeň, Vaše dary upřímně Pán Bůh zaplatí! Na dobrodince pamatujeme u trůnu Panny Marie Křtinské. Náš běžný účet u České spořitelny Blansko č. 1361998309/0800. Na požádání pošleme složenky.

Vydává Římskokatolická farnost, 679 05 Křtiny, č.t. 516 439 189
Odpovídá P. Tomáš Prnka, r.č. MK ČR E 11435